

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять з дисципліни

«ФІНАНСОВЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної
(дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право»)*

(Електронне видання)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
господарського права
Протокол №4 від 16.11.2021 р.

Сєверодонецьк 2021

УДК 347.73+[347.73:336.22]

Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Фінансове та податкове право» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної (дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право») (Електронне видання) / Уклад.: О.В. Шаповалова, Л.В. Мартинова, С.В. Терещенко, А.С. Удовенко. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 51 с.

Методичне видання спрямоване на вивчення і засвоєння здобувачами вищої освіти самостійно та на підставі лекційного матеріалу теоретичної основи та практичного матеріалу з дисципліни «Фінансове та податкове право», аналізу національного та міжнародного законодавства, стимулювання активної позиції учасників фінансової та податкової діяльності до вирішення правових теоретичних і практичних проблем у зазначених сферах. Методичні вказівки до семінарських занять містять тематичний план семінарських занять, зміст семінарських занять для студентів денної та заочної форм навчання, критерії оцінки здобувачів вищої освіти на семінарі та перелік питань до підсумкового контролю. Кожне семінарське заняття включає: мету, задачі, план, перелік теоретичних питань до обговорення за темою семінару, перелік найбільш важливих термінів за темою семінару, перелік тем доповідей та/або зміст ситуаційних завдань за темою семінару, список рекомендованої літератури.

Методичні матеріали розроблені для здобувачів вищої освіти юридичного факультету СНУ ім. В. Даля.

Укладачі:

О.В. Шаповалова, проф., д.ю.н.
Л.В. Мартинова, доц., к.е.н.
С.В. Терещенко, доц., к.ю.н.
А.С. Удовенко, ст. викл.

Рецензент:

Г.В. Татаренко, к.ю.н., доц.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	6
2. ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	7
Семінарське заняття 1.....	7
Семінарське заняття 2.....	10
Семінарське заняття 3.....	15
Семінарське заняття 4.....	18
Семінарське заняття 5.....	24
Семінарське заняття 6.....	27
Семінарське заняття 7.....	32
3. ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	39
Семінарське заняття 1.....	39
Семінарське заняття 2.....	43
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА СЕМІНАРІ.....	48
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	49

ВСТУП

«Фінансове та податкове право» є однією з обов'язкових навчальних дисциплін, передбачених програмою професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», яка включає знання законодавства щодо регулювання правовідносин у фінансовій й податковій сферах, а також знання щодо процесу формування й реалізації ефективних фінансової й податкової політик держави та є «ґрунтовою» основою забезпечення збалансованого і сталого розвитку економіки України.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансове та податкове право» є опанування здобувачами вищої освіти глибоких знань щодо основ правового регулювання публічної фінансової діяльності, специфіки правовідносин та взаємодії між учасниками фінансової, зокрема й податкової галузей, правових засад їх функціонування та компонентів сучасного правозастосування у зазначених галузях, а також формування у здобувачів вищої освіти навичок і вмінь з аналізу правових проблемних питань у фінансовій й податковій сферах, винаходження шляхів їх вирішення та практичного застосування принципів і чинних норм національного й міжнародного законодавства у майбутній професійній діяльності юристів.

Відповідно до призначення *основними завданнями* навчальної дисципліни «Фінансове та податкове право» є:

- надати правові знання у сфері фінансових та податкових відносин;
- забезпечити навички приймати правильні рішення у межах чинного національного й міжнародного законодавства, що регулює правовідносини у фінансовій та податковій сферах;
- розвивати вміння пошуку, збору, систематизації, обробки та використання юридичної інформації, необхідної у професійній фінансовій та податковій діяльності.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Фінансове та податкове право» *здобувачі вищої освіти повинні:*

- *знати*: основні нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері фінансового права в цілому та кожного інституту фінансового права, зокрема, податкового права; понятійно-категоріальний апарат правового регулювання фінансової та податкової діяльності; коло суспільних відносин, які регулюються фінансовою галуззю та податковою сферою; організаційно-правові засади діяльності фінансових та податкових державних органів; проблеми та напрямки вдосконалення діючого законодавства;

- *вміти*: самостійно опрацьовувати, узагальнювати, аналізувати та застосовувати на практиці нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері фінансового права в цілому та кожного інституту фінансового права; формулювати правові питання, що впливають з конкретної ситуації, орієнтуватись у змінах та доповненнях до законодавства, яке знаходиться у стадії реформування; розрізняти відносини, що регулюються фінансовим правом України та відносини, що регулюються іншими галузями права; правильно кваліфікувати правопорушення

у фінансовій та, зокрема, податковій сферах.

Однією з організаційних форм навчального заняття у вищій школі, на якому викладач організовує для здобувачів вищої освіти детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального й групового виконання відповідно сформульованих завдань є *семінарське заняття*.

Метою семінарських занять з навчальної дисципліни «Фінансове та податкове право» є, з одного боку, перевірка, поглиблення та закріплення теоретичних знань у сфері правового регулювання фінансових та податкових відносин, одержаних студентами на лекціях та під час самостійної роботи, а з другого боку, набуття здобувачами вищої освіти правового комплексу практичних умінь та навичок, необхідних для формування їхньої професійної майстерності як юристів у фінансовій й податковій сферах.

Основними завданнями семінарських занять з дисципліни «Фінансове та податкове право» є:

- поглиблене вивчення останніх змін у законодавстві, що регулює відносини у фінансовій та податковій сферах;
- розгляд питань, які не були висвітлені в лекціях;
- формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді та виступати з ними;
- формування у здобувачів вищої освіти вміння тлумачити і застосовувати правові норми у конкретних ситуаціях, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності юристів.

Семінарські заняття покликані забезпечити розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації і професійного виконання знань у навчальних умовах, сформувати у здобувачів вищої освіти інтерес до науки і науково-правових досліджень. Семінарські заняття тісно пов'язані з усіма видами навчальної праці, зокрема з лекціями і самостійною роботою, а також передбачають послідовність підготовки до них та певний порядок проведення.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I			
ЗАГАЛЬНІ ТА ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА			
1	Фінансове право та правові вимоги організації державної фінансової діяльності	4	
2	Правові засади здійснення фінансового контролю та відповідальності за порушення фінансового законодавства в Україні	4	2
3	Правове забезпечення бюджетної дисципліни	4	
4	Загальна характеристика інших окремих інститутів фінансового права	4	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II			
ЗАГАЛЬНІ ТА ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО ПРАВА			
5	Податкове право та правові підстави реалізації податкової політики в Україні	4	
6	Правові засади оподаткування, податкового адміністрування та контролю в Україні	4	
7	Правове регулювання окремих видів податків, зборів і платежів	4	2
УСЬОГО ГОДИН:		28	4

2. ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЗАГАЛЬНІ ТА ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Семінарське заняття I

Тема 1. Фінансове право та правові вимоги організації державної фінансової діяльності.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо сутності фінансового права, його ключових понять, категорій та структурних елементів з урахуванням чинного законодавства та формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді й виступати з ними.

Задачі заняття: сформувати загальне уявлення про фінанси та фінансову діяльність як економіко-правову категорію; сформувати уявлення про фінансове право як систему загальнообов'язкових, формально визначених, гарантованих та встановлених державою норм і принципів; з'ясувати основні функції та джерела фінансового права; окреслити засадничі нормативно-правові документи з правового регулювання фінансової діяльності на національному та міжнародному рівнях.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Прес-конференція доповідей студентів.
4. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Основні поняття та ключові категорії фінансового права.
2. Поняття, предмет та метод фінансового права.
3. Система й структурні елементи фінансового права та фінансового законодавства.
4. Зміст, специфічні ознаки та класифікація фінансово-правових норм.
5. Поняття, особливості та види фінансових правовідносин.

Визначення основних термінів: фінанси, гроші, публічні фінансові ресурси, приватні фінансові ресурси, фонди коштів, фінансовий механізм, фінансова система, фінансовий інститут, централізовані фінанси, децентралізовані фінанси, державні

фінанси, публічні фінанси, фінансова система держави, місцеві фінанси, фінанси державних підприємств, установ та організацій, фінансова діяльність держави, метод фінансової діяльності держави, фінансова політика, фінансово-правове регулювання, фінансове право, предмет фінансового права, система фінансового права, джерела фінансового права, фінансово-правові норми, фінансові правовідносини, суб'єкт фінансового права, об'єкт фінансових правовідносин, суб'єкт фінансових правовідносин, міжнародні фінансові відносини, міжнародне фінансове право.

Теми доповідей:

1. Фінанси та фінансова діяльність як правова категорія.
2. Правова характеристика фінансової системи держави та її структура.
3. Органи управління державними фінансами та їх правовий статус.
4. Правова форма здійснення фінансової діяльності державою та органами місцевого самоврядування.
5. Поняття та зміст фінансово-правового регулювання.
6. Фінансове право та його місце в системі права України.
7. Види фінансово-правових інститутів та їх загальна характеристика.
8. Поняття, особливості та класифікація фінансово-правових норм.
9. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин.
10. Співвідношення сучасної системи фінансового права та системи чинного фінансового законодавства.
11. Правові засади міжнародних фінансових відносин.
12. Юридична природа та система норм фінансового міжнародного права.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Конвенція між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи та капітал від 04.03.1994 р. : ратифікована Законом України від 26.05.1995 р. № 180/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_576#Text.
3. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. № 55-XII: *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст.429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>.
4. Про економічну самостійність Української РСР : Закон УРСР 03.08.1990 р. № 142-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990. № 34. Ст.499. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-12#Text>.
5. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. Ст.572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. №8074-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. №51.

- Ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №40. Ст.365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
 9. Про джерела фінансування органів державної влади : Закон України від 30.06.1999 р. №783-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №34. Ст.274 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text>.
 10. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. №1058-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №49-51. Ст.376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
 11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. №1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №46-47. Ст.403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
 12. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №2-3. Ст.11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.
 13. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст.170. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр?find=1&text=контроль#w1_6.
 14. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. №2939-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №13. Ст.110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.
 15. Про Рахункову палату України : Закон України від 02.07.2015 р. №576-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №36. Ст.360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.
 16. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ Президента України від 23.11.2011 р. №1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>.
 17. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. №375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п#Text>.
 18. Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 25.11.2014 р. №1163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1603-14#Text>.
 19. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
 20. Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України : навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях). Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
 21. Костенко Ю. О. Фінансове право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової

літератури, 2009. 240 с.

22. Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Дмитрик О. О. Фінансове право : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400 с.
23. Плотнікова М. В. Фінансове право : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
24. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
25. Фінансове право : підручник / О. М. Бандурка та ін. ; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 392 с.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Правові засади здійснення фінансового контролю та відповідальності за порушення фінансового законодавства в Україні.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо сутності фінансового контролю та фінансово-правової відповідальності, їх ключових понять, категорій та структурних елементів з урахуванням чинного законодавства, формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді й виступати з ними та формування навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформувані уявлення про фінансовий контроль як складову державного управління та інструмент реалізації державної політики; з'ясувати види, форми та методи фінансового контролю; визначити правовий статус та повноваження органів державного фінансового контролю; висвітлити зміст та особливості юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства; з'ясувати склад та ознаки фінансового правопорушення; дослідити правову природу та особливості застосування фінансово-правових санкцій; окреслити правові засади застосування заходів правової відповідальності за порушення законодавства в окремих фінансових сферах.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Прес-конференція доповідей студентів.
4. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення.
5. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Поняття, суть та призначення фінансового контролю.

2. Види, форми та методи фінансового контролю.
3. Система органів державного фінансового контролю.
4. Загальні положення юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства.
5. Поняття, ознаки та функції фінансово-правової відповідальності.

Визначення основних термінів: фінансова дисципліна, фінансовий контроль, попередній фінансовий контроль, поточний фінансовий контроль, наступний фінансовий контроль, ревізія, облік, перевірка, інспекція, обстеження, спостереження, інвентаризація, аналіз, нагляд, аудит, моніторинг, фінансово-економічна експертиза, загальнодержавний фінансовий контроль, муніципальний фінансовий контроль, внутрішньогосподарський фінансовий контроль, незалежний фінансовий контроль, громадський фінансовий контроль, аудиторська діяльність, відповідальність за порушення фінансового законодавства, фінансово-правова відповідальність, фінансове правопорушення, фінансово-правові санкції, процедура фінансово-правової відповідальності.

Теми доповідей:

1. Місце фінансового контролю в загальній системі контрольно-наглядової діяльності у державі та суспільстві.
2. Правовий статус та повноваження органів державного фінансового контролю загальної та спеціальної компетенції.
3. Поняття та правове регулювання аудиторської діяльності в Україні.
4. Поняття, склад та ознаки фінансового правопорушення.
5. Поняття та особливості застосування фінансово-правових санкцій.
6. Правові засади застосування заходів правової відповідальності за порушення законодавства в окремих фінансових сферах.

Ситуаційні завдання:

1. Приватна аудиторська фірма «АудитКом» здійснило позапланову перевірку у ТОВ «БудМед» та, виявивши деякі фінансові порушення, повідомила про це податковий орган. В результаті керівництво ТОВ «БудМед» було притягнуто до адміністративної відповідальності.

Чи правомірні дії аудиторської фірми? Чи може аудиторська фірма самостійно застосувати будь-які санкції у разі виявлення порушень норм фінансового права? Які обов'язки аудиторів у разі виявлення фінансових порушень?

2. ПАТ «ПроСТОР» отримало з державного бюджету України кошти в якості інвестицій для розширення та модернізації виробництва, а також створення нових робочих місць. Однак ПАТ «ПроСТОР» частину цих коштів витратило на виплату заробітної плати своїм працівникам та сплату податків. Дізнавшись про це, Рахункова палата України провела на підприємстві перевірку та прийняла рішення про накладення санкцій на керівництво ПАТ «ПроСТОР».

Чи правомірні дії Рахункової палати України? Які господарюючі суб'єкти може перевіряти Рахункова палата України та які її повноваження щодо накладення

санкцій в результаті виявлення правопорушення?

3. Під час проведення ревізії у ТОВ «Керамік» ревізором були вилучені у бухгалтера чорнові записи, що стосуються ведення бухгалтерського обліку даного підприємства. Вилучення було оформлено протоколом, копія якого була вручена під розписку директору ТОВ «Керамік».

Чи правомірні дії ревізора? Якими мають бути подальші дії керівництва ТОВ «Керамік»? Вирішіть справу, посилаючись на чинне законодавство.

4. У результаті планової перевірки у ФОП «Вольфат» податковою інспекцією було виявлено фінансове порушення щодо відсутності обліку об'єктів оподаткування. За ходом перевірки також було з'ясовано, що дане порушення спричинило за собою приховування доходу за період, що перевірявся, у розмірі 35 тис. гривень.

Якому виду відповідальності підлягає ФОП «Вольфат»? Яке стягнення може бути накладено на ФОП «Вольфат»? Який орган має право накласти таке стягнення?

5. Чугуївською державною податковою інспекцією ГУ ДПС у Харківській області було проведено перевірку фінансово-господарської діяльності ПАТ «БудВест» з питань своєчасності та повноти сплати податку на прибуток за минулий рік. В ході перевірки порушень податкового законодавства виявлено не було. Керівництвом податкової було призначено повторну перевірку для можливості виявлення порушень.

Чи правомірні дії податкової інспекції? Визначте порядок та підстави проведення повторної перевірки?

6. Територіальний орган Нацкомфінпослуг при проведенні документальної перевірки у страховій компанії «ЮНІК» виявив недостатню кількість коштів на рахунках компанії, необхідних для покриття страхових резервів. Перевірка проводилась протягом 60 днів. За результатами перевірки було складено акт. У зв'язку з цим зазначений орган припинив дію ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Чи правомірні дії територіального органу Нацкомфінпослуг? Чи може страхова компанія «ЮНІК» оскаржити рішення зазначеного органу? Якщо так, то в якому порядку?

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Лімська декларація керівних принципів контролю від 01.01.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/604_001#Text.
3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. Ст.572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Кодекс законів про працю в Україні : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. №50. Ст.375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від

- 07.12.1984 р. №8074-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. №51. Ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25-26. Ст.131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>.
 7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
 8. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №9. Ст.50. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19?find=1&text=ініціатив#w1_2.
 9. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №5-6. Ст.30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
 10. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. №2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №30. Ст.239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
 11. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.2018 р. №448/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №51. Ст.292. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.
 12. Про державну службу України : Закон України від 10.12.2015 р. №889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №4. Ст.43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
 13. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №28. Ст.205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр#Text>.
 14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №2-3. Ст.11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.
 15. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №19. Ст.134. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19?find=1&text=ініціатив#w1_2.
 16. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №29. Ст.238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
 17. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. №2939-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №13. Ст.110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.
 18. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №35. Ст.237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр#Text>.
 19. Про Рахункову палату України : Закон України від 02.07.2015 р. №576-VIII.

- Відомості Верховної Ради України*. 2015. №36. Ст.360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.
20. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. №2664-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №1. Ст.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
 21. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ Президента України від 23.11.2011 р. №1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>.
 22. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання : Постанова Верховної Ради України від 29.08.2019 р. №19-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. №35. Ст.147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19-20#Text>.
 23. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. №236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п#Text>.
 24. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п#Text>.
 25. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. №215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п#Text>.
 26. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. №537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п#Text>.
 27. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. №375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п#Text>.
 28. Про затвердження Положення про валютний нагляд : Постанова Правління Національного банку України від 03.01.2019 №13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>.
 29. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України до заходів впливу : Постанова Правління Національного банку України від 17.08.2012 р. №346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12#Text>.
 30. Про затвердження Положення про застосування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, заходів впливу за порушення законодавства про фінансові послуги, та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 20.11.2012 р. №2319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2112-12#Text>.
 31. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
 32. Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України : навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях). Львів : ЛьвДУВС,

2016. 308 с.

33. Комітети Верховної Ради України IX скликання : Офіційний портал Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis.
34. Костенко Ю. О. Фінансове право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 240 с.
35. Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Дмитрик О. О. Фінансове право : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400 с.
36. Лучковська С. І. Фінансове право: нач. посіб. / Київ : КНТ, 2010. 296 с.
37. Плотнікова М. В. Фінансове право : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
38. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
39. Фінансове право : підручник / О. М. Бандурка та ін. ; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 392 с.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Правові основи організації бюджетного процесу та забезпечення бюджетної дисципліни в Україні.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо загальних та особливих положень бюджетного права як підгалузі фінансового права, формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді й виступати з ними та формування навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформулювати уявлення про бюджетне право як відокремлений центральний інститут системи фінансового права; визначити організаційно-правові засади бюджетного процесу; висвітлити зміст та особливості правового регулювання міжбюджетних відносин; з'ясувати правові аспекти регулювання держаних та місцевих доходів, видатків, кредиту і боргу; дослідити правову природу та особливості здійснення бюджетного контролю; окреслити правові засади застосування заходів правової відповідальності за порушення бюджетного законодавства.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Прес-конференція доповідей студентів.
4. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення
5. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Бюджет як центральна категорія бюджетного права та його значення для функціонування держави.
2. Бюджетне право, бюджетні норми та правовідносини.
3. Організаційно-правові засади бюджетного процесу.
4. Правове регулювання міжбюджетних відносин.
5. Бюджетний контроль та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Визначення основних термінів: бюджет, профіцит бюджету, дефіцит бюджету, резервний фонд, бюджет розвитку, бюджетне право, норми бюджетного права, система державного права, бюджетні правовідносини, суб'єкти бюджетних правовідносин, розпорядник бюджетних коштів, одержувач бюджетних коштів, бюджетний процес, учасники бюджетного процесу, бюджетна система, державний бюджет, місцевий бюджет, бюджетні повноваження, бюджетне призначення, бюджетне асигнування, бюджетне зобов'язання, паспорти бюджетних програм, бюджетна звітність, державне запозичення, місцеве запозичення, державний борг, місцевий борг, бюджетні рахунки, небюджетні рахунки, доходи бюджету, видатки бюджету, бюджетне фінансування, кошторис, субсидіарність, міжбюджетні відносини, дотація, субвенція, бюджетний контроль, бюджетне правопорушення.

Теми доповідей:

1. Поняття, склад та принципи побудови бюджетної системи України.
2. Правове регулювання повноважень суб'єктів бюджетного контролю.
3. Правове регулювання державних та місцевих доходів.
4. Правове регулювання державних та місцевих видатків.
5. Правове регулювання державного та місцевого кредиту.
6. Правове регулювання державного та місцевого боргу.

Ситуаційні завдання:

1. Голова Львівської міської ради дав розпорядження про виплату з коштів, отриманих з вищестоящого бюджету, на потреби охорони здоров'я та матеріальну допомогу шкільній установі для здійснення позапланового ремонту. За рішенням Головного управління Державної казначейської служби України у Львівській області сума витрачених не за призначенням бюджетних коштів була стягнута з бюджету місцевої ради у безакцептному порядку, а фінансування з вищестоящого бюджету було припинено. Голова Львівської міської ради був оштрафований у розмірі 85 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Які повноваження органів виконавчої влади у бюджетному процесі? Дайте поняття бюджетних кредитів і підстав їх надання. Проаналізуйте ситуацію, що склалася. Чи правомірні дії Головного управління Державної казначейської служби України у Львівській області?

2. Державне унітарне підприємство «БіоХім» фінансується за рахунок коштів

бюджету Житомирської державної обласної адміністрації та має власні доходи від здійснення основної діяльності. У звітному фінансовому році ДУП «БіоХім» отримало тільки 70% від запланованих бюджетних коштів, затверджених бюджетним розписом.

Оцініть правомірність ситуації. Чи можливе одержання решти бюджетних коштів у наступному фінансовому році? Чи можливо стягнути відсотки за прострочення бюджетного фінансування?

3. Луганська державна обласна адміністрація звернулася до Міністерства фінансів України з проханням надати їй фінансову допомогу на поточний фінансовий рік для виконання окремих статей видаткової частини бюджету.

Оцініть правомірність ситуації. Вкажіть, за наявності яких обставин (умов) Луганській державній обласній адміністрації може бути надана допомога, а за яких обставин (умов) буде відмовлено у наданні фінансової допомоги.

4. У ході виконання бюджету Вінницькою міською радою сталося зниження обсягу надходжень дохідної частини, в результаті чого загальний обсяг фінансування скоротився на 15% річних призначень. У зв'язку з цим Головне управління Державної казначейської служби України у Вінницькій області видало припис про блокування окремих витратних статей бюджету Вінницької міської ради. За рахунок зекономлених коштів планувалося здійснити повне фінансування соціально значущих для міста програм.

Оцініть правомірність дій Головного управління Державної казначейської служби України у Вінницькій області. Запропонуйте варіант вирішення ситуації, що склалася.

5. Кошти, отримані м. Кіровоград в результаті застосування заходів цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності, в тому числі штрафи, конфіскації, компенсації, а також штрафні санкції за порушення податкового законодавства, були враховані як неподаткові доходи місцевого бюджету.

Чи правомірні дії органів місцевого самоврядування?

6. Рахункова палата України за власною ініціативою провела комплексну ревізію державного унітарного підприємства «УкрДержДжФорм». В результаті контрольних заходів Рахункова палата виявила, що підприємство витратило на свій розсуд 20 млн грн, отриманих з державного бюджету на певні власні цілі. Рахункова палата України дала припис про призупинення всіх видів фінансових платежів та розрахункових операцій за рахунками ДУП «УкрДержДжФорм».

Чи правомірне рішення Рахункової палати України? Чи підлягає воно оскарженню? Якщо так, то в якому порядку?

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. Ст.572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. №8074-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. №51. Ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25-26. Ст.131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>.
5. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. №1861-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №14-15, №16-17. Ст.133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>.
6. Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 р. № 1062. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2018-п#n17>.
7. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
8. Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України : навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях). Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
9. Костенко Ю. О. Фінансове право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 240 с.
10. Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Дмитрик О. О. Фінансове право : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400 с.
11. Лучковська С. І. Фінансове право: нач. посіб. / Київ : КНТ, 2010. 296 с.
12. Плотнікова М. В. Фінансове право : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
13. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
14. Фінансове право : підручник / О. М. Бандурка та ін. ; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 392 с.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Правові основи державного регулювання ринків фінансових послуг та характеристика окремих інститутів фінансового права.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо загальних та особливих положень правового регулювання інших окремих інститутів фінансового права, формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді й виступати з ними та формування навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформулювати загальне уявлення про банківське, інвестиційне, страхове, емісійне та валютне право як окремих підгалузей фінансового права; визначити організаційно-правові засади системного функціонування зазначених інститутів; висвітлити зміст та особливості правового регулювання банківських,

інвестиційних, страхових, емісійних та валютних відносин; з'ясувати правові аспекти здійснення банківських, інвестиційних, страхових, емісійних та валютних операцій; дослідити правову природу та особливості здійснення банківського, інвестиційного, страхового, емісійного та валютного контролю; окреслити правові засади застосування заходів правової відповідальності за порушення банківського, інвестиційного, страхового, емісійного та валютного законодавства.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Прес-конференція доповідей студентів.
4. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення
5. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Банківське право як підгалузь фінансового права.
2. Фінансово-правова природа інвестиційної діяльності.
3. Публічно-правові основи інституту страхування.
4. Емісійне право та юридичні властивості й фінансово-правові норми його субінститутів.
5. Правове регулювання і контроль валютних відносин та операцій.

Визначення основних термінів: банківська діяльність, банк, банківські рахунки, банківській платіжний інструмент, банківське право, система банківського права, банківські правовідносини, інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційне право, інвестиційні правовідносини, страхування, страхове право, публічне страхування, державне соціальне страхування, державне пенсійне страхування, пенсійна система, недержавне пенсійне страхування, гроші, грошовий обіг, грошова система, емісія, емісійне право, готівкові розрахунки, безготівкові розрахунки, готівковий обіг, розрахунковий чек, акредитив, вексель, платіжна картка, валюта, іноземна валюта, валютне регулювання, валютні цінності, валютні операції, форвардні операції, валютний ф'ючерс, валютний опціон, валютний контроль, цифровізація фінансових операцій.

Теми доповідей:

1. Банківське право в системі правових наук та його значення для сучасного юриста.
2. Проблеми регулювання банківської системи в сучасних умовах.
3. Ринки фінансових послуг як предмет фінансово-правового регулювання.
4. Кредитно-грошова політика держави та її правове регулювання.
5. Правовий режим обігу готівки та ведення розрахунково-касових операцій.
6. Правові аспекти цифровізації фінансових ринків в Україні.

Ситуаційні завдання:

1. У договорі на розрахунково-касове обслуговування було передбачено, що у випадку відсутності операцій за рахунком на протязі 3-х місяців, рахунок закривається банком. У банку (АКБ) було прийнято розпорядження про закриття рахунку клієнта після відсутності операцій за рахунком на протязі 3-х місяців, а кошти, які залишалися на рахунку, було відправлено, за вирахуванням оплати вартості розрахунково-касового обслуговування, яку банк списав на свою користь, на інший рахунок клієнта в іншому банку, про який у банку (АКБ) була наявна інформація у справі про відкриття рахунку. Але ці кошти з іншого рахунку клієнта в законному порядку були списані на підставі платіжної вимоги у рахунок погашення його боргів. Клієнт звернувся з позовом до банку (АКБ) про відшкодування шкоди у розмірі коштів, які залишалися на рахунку.

Чи має право банк самостійно списувати кошти з рахунку клієнта? Чи має право банк самостійно списувати кошти в рахунок оплати розрахунково-касового обслуговування клієнта? Яких збитків зазнав клієнт? Надайте обґрунтовану відповідь з відображенням умов, які необхідно виконати банку з метою недопущення спору.

2. Національний банк України звернувся з позовом до окружного адміністративного суду м. Києва проти редакції газети «Бізнес» про захист банківської таємниці. Газета опублікувала статтю про підсумки діяльності банків України з посиланням на джерела НБУ. Поряд із цими даними було опубліковано відомості про банки, що попереджені про відзив ліцензії та перелік банків, які у поточному році мають найбільші фінансові втрати. На думку НБУ як позивача, остання інформація є банківською таємницею, окрім того, вона є не підтвердженою. Редакція газети проти позову НБУ заперечувала.

Дайте визначення банківської таємниці. Які відомості складають банківську таємницю? Оцініть правомірність позовних вимог НБУ. У даній ситуації до суду якої юрисдикції має звертатись з позовом НБУ? Відповідь обґрунтуйте на підставі чинного банківського законодавства.

3. Громадянка О.М. Васюкова внесла до банку кошти для відкриття рахунку на ім'я свого батька М.Г. Васюкова. Коли громадянин М.Г. Васюков звернувся до банку з метою отримання відсотків за вкладом, йому повідомили, що він має право лише на отримання суми вкладу, внесеного громадянкою О.М. Васюковою, умова про виплату відсотків відсутня.

Громадянин М.Г. Васюков звернувся за роз'ясненнями до юридичної консультації. Якими є істотні умови договору банківського вкладу? Чи можна згідно з нормами цивільного законодавства України укласти договір банківського вкладу на користь третьої особи? Запропонуйте проект роз'яснень юридичної консультації.

4. Громадянин України М.Ю. Супрун, який не є суб'єктом підприємницької діяльності, вирішив заснувати зі своїм румунським приятелем Е.В. Грионеску у м. Ришнов підприємство з іноземними інвестиціями «INFORMA-RG». Для цього він збирається внести одну частину вкладу в статутний фонд підприємства у вигляді обладнання (комп'ютерів, комплектуючих та запасних частин до них), оцінивши

вклад в гривнях, а другу частину вкладу – в гривнях готівкою. Коли М.Ю. Супрун спробував провести майнові цінності через митний кордон України і Румунії, органи Державної митної служби затримали вантаж та вимагали необхідний дозвіл Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України на інвестування таких цінностей за кордон. У Мінекономіки України відповіли М.Ю. Супруну, що він взагалі не може вносити обладнання до статутного фонду румунського підприємства та оцінювати свій внесок у національній валюті України. Коли М.Ю. Супрун звернувся до банку для перерахування грошей на рахунок, відкритий у м. Ришнов для зарахування коштів до статутного фонду підприємства з іноземними інвестиціями «INFORMA-RG», у валютному відділі йому зазначили, що він може перерахувати кошти тільки в безготівковій формі, зареєструвавшись як суб'єкт підприємницької діяльності.

Вирішіть справу, посилаючись на норми чинного законодавства.

5. Два іноземних громадянина, будучи нерезидентами, уклали на території України дві угоди: одна передбачала розрахунки в іноземній валюті, інша – у валюті України. Розрахунки за даними операціями здійснювалися у готівковій формі.

Чи відповідають українському законодавству дії іноземних громадян?

6. Українське ТОВ «РЕМІК» та німецька компанія «XEREX» уклали договір на поставку програмного забезпечення, створеного відповідно до законодавства Німеччини. Згідно з угодою оплата повинна бути проведена шляхом перерахування грошових коштів у євро в два етапи. ТОВ «РЕМІК» зобов'язане сплатити 30% вартості програмного забезпечення до його поставки та 70% після його поставки.

На основі чинного законодавства України визначте правомірність включення такої умови про порядок розрахунків.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Статті Угоди Міжнародного валютного фонду від 22.07.1944 р. Прийняття Україною від 11.07.2002. В редакції від 10.11.2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_921#Text.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №18, №19-20, №21-22. Ст.114. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№40-44. Ст.356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top>.
5. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №5-6. Ст.30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
6. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. №2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №30. Ст.239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
7. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від

- 30.10.2018 р. №448/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №51. Ст.292. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.
8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. №1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №46-47. Ст.403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
 9. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06.07.1995 р. №265/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №28. Ст.205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр#Text>.
 10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. №1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №47. Ст.646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
 11. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №29. Ст.238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
 12. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №24. Ст.128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>.
 13. Про платіжні послуги : Проект Закону України від 12.11.2020 р. №4364 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70412.
 14. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. №2346-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №29. Ст.137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#top>.
 15. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. №85/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №18. Ст.78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр#Text>.
 16. Про цінні папери та фондовий ринок Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. №31. Ст.268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
 17. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №16. Ст.68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр#Text>.
 18. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. №2664-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №1. Ст.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
 19. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. №16/98-ВР *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №23. Ст.121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр#top>.
 20. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань регулювання випуску та обігу електронних грошей : Постанова Правління Національного банку України від 04.11.2010 р. №481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10#Text>.
 21. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : Постанова Правління Національного банку України від

- 21.01.2004 р. №22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>.
22. Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 25.09.2018 р. №103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>.
 23. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів : Постанова Правління Національного банку України 12.11.2003 р. №492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>.
 24. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2017 р. №148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>.
 25. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. №351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#top>.
 26. Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями : Постанова Правління Національного банку України від 02.01.2019 р. №2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text>.
 27. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України : Постанова Правління Національного банку України від 04.07.2018 р. №75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text>.
 28. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій : Постанова Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. №516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text>.
 29. Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України : Постанова Правління Національного банку України від 02.01.2019 р. №1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>.
 30. Про затвердження Правил розрахунку банками України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит : Постанова Правління Національного банку України 08.06.2017 р. №49. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>.
 31. Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів : Постанова Правління Національного банку України від 05.11.2014 р. №705. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14#Text>.
 32. Банківське право : підручник / О. В. Баклан та ін. ; за заг. ред. Є. П. Гайворонського. Київ : Друкарський двір Олега Федорова, 2018. 346 с. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26002/>.
 33. Безготівкові розрахунки / *Офіційний веб-сайт Національного банку України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/nocash>. Бліхар М. М. Правова природа інвестиційних відносин: фінансово-правове регулювання : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2018.

448 с.

34. Варцаба В. І., Заславська О. І. Сучасне банківництво: теорія і практика : навч. посібник. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 364 с.
35. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
36. Демчук Н. І., Довгаль О. В., Владика Ю. П. Банківські операції : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2017. 460 с.
37. Інвестиційне право : підручник / Ю. М. та ін. ; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя. Харків : Право, 2015. 510 с. URL: https://pidruchniki.com/84743/pravo/investitsiyne_pravo.
38. Качур Р. П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в трансформаційній економіці України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Львівський національний університет ім. І. Франка. Львів, 2015. 237 с.
39. Михальський Ю. А. Емісійне право держави та його вплив на грошовий обіг. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2016. № 20. С. 104-107.
40. Михальський Ю. А. Емісійне право та цінні папери (фінансово-правовий аспект). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2016. Вип. 3. Т. 1. С. 161-164.
41. Плотнікова М. В. Фінансове право : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
42. Пояснювальна записка до Проекту Закону України «Про платіжні послуги» від 12.11.2020 р. №4364 / *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70412.
43. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
44. Сприндис С. І. Форфейтинг. Поняття, особливості та види. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2018. Вип. 28. С. 66-70.
45. Фінансове право : підручник / О. М. Бандурка та ін. ; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 392 с.
46. Ямненко Т. М. Право грошового обігу – субінститут емісійного права у фінансовому праві України. *Наше право*. 2014. № 5. С. 201-208.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ЗАГАЛЬНІ ТА ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Семінарське заняття 5

Тема 5. Податкове право та правові підстави реалізації податкової політики в Україні.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо

сутності податкового права, його ключових понять, категорій та структурних елементів з урахуванням чинного законодавства та формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді й виступати з ними.

Задачі заняття: сформулювати загальне уявлення про податкове право як самостійний фінансово-правовий інститут; визначити предмет, метод та характерні особливості податкового права; з'ясувати основні принципи та джерела податкового права; окреслити засадничі норми податкового права, з'ясувати їх ознаки, особливості та структуру; розкрити суть податкових правовідносин, з'ясувати їх види та склад; визначити правовий статус та організаційно-правові засади функціонування податкових органів України; визначити основні проблеми регулювання податкових правовідносин в українському законодавстві; проаналізувати європейські стандарти регулювання податкових правовідносин; окреслити можливість та напрямки адаптації податкового законодавства України до вимог ЄС.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Прес-конференція доповідей студентів.
4. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Зміст та особливості інституту податкового права.
2. Система, джерела та принципи податкового права.
3. Податково-правові норми, їх класифікація та структура.
4. Поняття, види та склад податкових правовідносин.
5. Податкові органи України та їх правовий статус.

Визначення основних термінів: податкове право, предмет податкового права, метод податкового права, система податкового права, податкове законодавство, податково-правова норма, зобов'язуючі податково-правові норми, уповноважуючі податково-правові норми, забороняючі податково-правові норми, матеріальні податково-правові норми, процесуальні податково-правові норми, податкові правовідносини, об'єкт податкових правовідносин, суб'єкт податкових правовідносин, податкова правоздатність, податкова дієздатність, суб'єктивні права у податкових правовідносинах, юридичний обов'язок у податкових правовідносинах, податкові органи.

Теми доповідей:

1. Системоутворюючі фактори податкового права як галузі права.
2. Податкове право в системі правових наук та його значення для сучасного юриста.

3. Податкове законодавство та його роль в економіці України.
4. Податковий Кодекс України як основне джерело податкового права: аналіз його розділів.
5. Міжнародні договори як джерела податкового права.
6. Судові акти в системі джерел податкового права.
7. Співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами та міжнародними договорами.
8. Місце і роль держави в системі суб'єктів податкових правовідносин.
9. Місце платника податків в системі суб'єктів податкових правовідносин.
10. Проблеми правового регулювання податкових відносин в українському законодавстві у сучасних умовах.
11. Аналіз європейських стандартів регулювання податкових правовідносин.
12. Адаптація податкового законодавства України до вимог ЄС в умовах сталого розвитку.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. №4495-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №44-45, №46-47, №48. Ст.552. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. №23. Ст.197. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні : Закон України від 21.12.2016 р. №1797-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. №5-6. Ст.48. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1797-19>.
6. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст.170. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр?find=1&text=контроль#w1_6.
7. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п#n15>.
8. Про затвердження Порядку та форм надання контролюючим органам в електронному вигляді інформації щодо ставок та податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. № 1330. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1330-2020-п#Text>.
9. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 р. № 1200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2018-п#Text>.
10. Про порядок обліку платників податків і зборів : Наказ Міністерства фінансів

- України від 9.12.2011 р. №1588. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11>.
11. Баїк О. дис. ... докт. юрид. наук : 00І. Понятійно-категоріальний апарат податкового права України : 12.00.07 / Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2019. 493 с.
 12. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. Податкове право: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
 13. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
 14. Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України : навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях). Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
 15. Данілов С. Європейські стандарти у податкових правовідносинах. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №6. С. 183-187.
 16. Долженков О. В. Податкове законодавство: стан та перспективи розвитку : дис. ... д-ра філософії за спец. 081 – Право / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2020. 249 с.
 17. Іванова О.В. Напрями адаптації податкового законодавства України до законодавства ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. №5. С. 294-297. URL: http://lsei.org.ua/5_2019/72.pdf.
 18. Карпушова К. Г. Судові акти в системі податково-правового регулювання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Київський міжнародний університет; Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. Київ, 2018. 201 с.
 19. Кучерявенко М. П. Податкове право України : навчальний посібник Харків : Право, 2013. 536 с.
 20. Лучковська С. І. Фінансове право: нач. посіб. / Київ : КНТ, 2010. 296 с.
 21. Марушева О. Г. Податкове право: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2014. 211 с.
 22. Податкове право України : підручник / О. О. Головашевич, А. М. Котенко, Є. М. Смичок та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів. Харків : Право, 2019. 440 с.
 23. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
 24. Структура / *Офіційний веб-портал Державної податкової служби України*. URL: <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura/>.

Семінарське заняття 6

Тема 6. Правові засади оподаткування, податкового адміністрування та контролю в Україні.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо правових засад побудови податкової системи та функціонування сучасної системи податкового адміністрування й контролю в Україні з урахуванням сучасного законодавства та формування у здобувачів вищої освіти навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформувати уявлення про правову природу податку, його ознаки, принципи, функції та види; визначити юридичні аспекти співвідношення податку та інших обов'язкових платежів; з'ясувати істотні умови побудови та функціонування податкової системи; сформувати уявлення про правову природу податкового адміністрування, його складові та принципи побудови; дослідити етапи та форми проведення контрольних дій адміністраторами податків і зборів; окреслити основні види порушень законодавства у податковій сфері; розкрити суть основних видів юридичної відповідальності за порушення норм податкового законодавства.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення
4. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Поняття податкових надходжень, їх класифікація та їх загальні елементи.
2. Правовий статус платників податку.
3. Принципи побудови податкової системи.
4. Поняття та основні складові системи податкового адміністрування.
5. Відповідальність платників податку за порушення норм податкового законодавства.

Визначення основних термінів: податкові платежі, податок, збір, податкова система, прямі податки, непрямі податки, загальнодержавні податки, місцеві податки, місцеві збори, платники податків, об'єкт оподаткування, база оподаткування, одиниця виміру бази оподаткування, ставка податку, строк сплати податку та збору, податковий період, резидент, нерезидент, податковий обов'язок, представники платника податків, податкове адміністрування, система податкового адміністрування, податковий контроль, камеральна податкова перевірка, документальна податкова перевірка, фактична податкова перевірка, податкове правопорушення, склад правопорушення, об'єкт правопорушення, суб'єкт правопорушення, вина, фінансова відповідальність, фінансова санкція, податковий борг, пеня, адміністративна відповідальність, кримінальна відповідальність, дисциплінарні санкції.

Ситуаційні завдання:

1. Платник податків Коваленко М.О. звернувся до державної податкової інспекції ГУ ДФС за консультацією з приводу підтвердження його права на податкову пільгу. Відповідь була одержана позитивна. В подальшому така консультація була відмінена як така, що не відповідає Податковому кодексу України.

Чи може бути притягнутий до відповідальності платник податків, який діяв у відповідності з податковою консультацією? На кого покладена функція надання податкових консультацій? Чи можливе оскарження в суді податкової консультації? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

2. Платник податків-фізична особа звернувся до державної податкової інспекції ГУ ДФС за податковою консультацією щодо питання формування суми його податкового обов'язку. Податкова особа державної податкової інспекції ГУ ДФС дала відповідь, виходячи із власних поглядів (тобто узагальнюючої податкової консультації центрального податкового органу з цього питання не було, а норма податкового законодавства мала подвійне тлумачення). Платник податків не скористався даною відповіддю контролюючого органу і сприйняв її як рекомендацію, а не обов'язкову норму. При цьому посадова особа державної податкової інспекції ГУ ДФС тлумачила її на свою користь, а платник податків – на свою. У зв'язку з цим рішенням державної податкової інспекції ГУ ДФС на платника податків було накладено штраф, оскільки він не скористався податковою консультацією державної податкової інспекції ГУ ДФС, діяв за власним розсудом хоча і в межах норм закону. Платник податків звернувся з позовом до суду на дії посадової особи державної податкової інспекції ГУ ДФС.

Як треба вирішити цю справу? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

3. При посвідченні договору купівлі-продажу квартири продавець Полюшко Г.М. наполягав на тому, що обов'язок по нарахуванню, утриманню та сплаті податку на доходи фізичних осіб щодо операцій з продажу об'єктів нерухомості лежить на нотаріусі, який виконує обов'язки податкового агента при посвідченні такої угоди. Нотаріус проти цього заперечував та наполягав тільки на обов'язку контролю за додержанням податкового законодавства з приводу сплати податку на доходи фізичних осіб у разі посвідчення такої угоди.

Визначте та проаналізуйте інститут податкового агентства. Чи є нотаріус податковим агентом щодо оподаткування операцій з продажу об'єктів нерухомого майна у разі, коли сума нарахованого податку самостійно сплачується сторонами угоди попередньо її нотаріальному посвідченню? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

4. При перевірці фінансово-господарської діяльності ТОВ «Аргос» було вилучено всі бухгалтерські документи. При цьому співробітниками контролюючого податкового органу було складено опис наступного змісту: «Документи у синій папці – договори; документи у червоній папці – накладні; документи у папці №5 – установчі документи». За результатами перевірки було складено акт про заниження прибутку та прийнято рішення про застосування фінансових санкцій до ТОВ

«Аргос».

Дайте правову оцінку діям співробітників контролюючого податкового органу по вилученню документів. Який існує порядок вилучення документів? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

5. Державна податкова інспекція ГУ ДФС здійснила планову виїзну перевірку ТОВ «Інформ» за відсутності головного бухгалтера підприємства. Директор ТОВ «Інформ» відмовився підписувати акт перевірки у зв'язку з тим, що головний бухгалтер перебував у відпустці та не був присутній під час проведення перевірки.

Чиї дії у цьому випадку правомірні? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

6. Робітниця бухгалтерії припустилася помилки під час ведення документів податкового обліку, що призвело до несплати податку на прибуток на суму 200 000 грн.

Яким чином бухгалтер буде притягнута до відповідальності? Кваліфікувати діяння бухгалтера. Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

7. Керівництво підприємства несвоєчасно надало до державної податкової інспекції ГУ ДФС декларацію про сплату податків.

Як кваліфікувати таке діяння? Які в даному випадку будуть особливості притягнення до відповідальності керівників підприємства? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

8. За результатами планової перевірки у податкового агента було викрито систематичні недонарахування податкових зобов'язань стосовно найманих працівників, яким було нарахована та виплачена заробітна платня. З пояснення головного бухгалтера підприємства стало ясно, що на підприємстві немає постійного працівника, який би займався податковим обліком, а співробітники бухгалтерії вели такий облік самостійно.

Яким чином повинен здійснюватися податковий облік на підприємстві? Хто є відповідальним за ведення податкового обліку та звітності? Розкрийте правила притягнення до відповідальності за такі правопорушення.

9. У філії виробничого об'єднання «Гертруд», яка має статус податкового агента, була проведена документальна перевірка. В ході перевірки було виявлено, що податок на доходи фізичних осіб був нарахований та перерахований в бюджет не в повному обсязі. Головний бухгалтер не зміг надати пояснень та документів щодо сплати податку, оскільки знищив їх.

Яка відповідальність передбачена в даному випадку для податкового агента? Чи передбачена відповідальність за порушення строків зберігання документів? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

10. ТОВ «Крона» здійснює торгівельну діяльність з використанням таких видів товарів вітчизняного виробництва: хліб, мука, сіль, цукор. Працівниками державної податкової інспекції ГУ ДФС була проведена контрольна закупівля цих товарів. В результаті цього були встановлені такі порушення:

- перевіряючим не було надано торгівельного патенту;
- торгівельні операції проводились без застосування РРО.

Працівники державної податкової інспекції ГУ ДФС склали акт перевірки, в

якому зафіксували вказані вище порушення та штрафні санкції.

Чи правомірно проводилась перевірка? Яку відповідальність передбачає чинне податкове законодавство за вказані порушення? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

11. Платник податків Коваленко Г.Ф. у своїй вже поданій до державної податкової інспекції ГУ ДФ звітній декларації виявив помилку, що вимагало подання уточнюючої декларації. Як виявилось на цей час звітна декларація Коваленка Г.Ф. проходила камеральну перевірку контролюючим органом.

Чи має право Коваленко Г.Ф. подати уточнюючу декларацію під час або після проведення камеральної перевірки? Як реалізуються на практиці права платника податків бути присутнім під час проведення камеральних перевірок і надавати пояснення з питань, що виникають під час таких перевірок? Яким нормативним документом затверджено форму акта про камеральну перевірку та чи може він бути складений в довільній формі?

12. В результаті проведеної податковим контролюючим органом перевірки за несвоєчасну сплату сум грошових зобов'язань (відповідно до п. 126.1 ст. 126 та пп. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 ПКУ) на ТОВ «УРУС» було покладено штраф та нарахована пеня. Судом було прийнято рішення про стягнення податкового боргу з платника податків, за яким встановлено порядок його виконання шляхом розстрочення сплати боргу.

Чи може у даному випадку платник податків бути звільненим від відповідальності у вигляді штрафних санкцій та пені? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

13. Головний бухгалтер господарського товариства включив до складу витрат суми, що були витрачені на організацію та проведення корпоративних святкових заходів, презентацій, витрати на безкоштовне харчування співробітників, благодійна допомога дитячому будинку та витрати на відпочинок за минулий рік. За результатами перевірки, контролюючий податковий орган не погодився з включенням цих сум до складу витрат та донараховував товариству податкове зобов'язання з податку на прибуток і прийняв рішення щодо застосування штрафних санкцій.

Чи правомірні дії контролюючого податкового органу в такій ситуації? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

14. Малиновською державною податковою інспекцією ГУ ДПС в Одеській області було накладено штрафні санкції на фірму «Малюк» за несплату податку на додану вартість. Фірма «Малюк» за своїм статутом займається роздрібною та оптовою торгівлею товарами дитячого асортименту для немовлят.

Чи є правомірними дії державної податкової інспекції? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

15. Рішенням міськвиконкому від 15 червня 2020 року за підприємством «Акцент» закріплено земельну ділянку. Частину будівель, що знаходиться на такій ділянці, підприємством «Акцент» було відчужено у січні 2021 року. Але відділом земельних ресурсів відчуження не було проведено. У вересні 2021 року за результатами перевірки податкового органу було нараховано на підприємство

«Акцент» штрафні санкції за несплату з січня 2021 року плати за землю.
Обґрунтуйте правомірність рішення податкового органу.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. №8074-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. №51. Ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25-26. Ст.131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№40-44. Ст.356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
6. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. Податкове право: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
7. Куцик П. О., Полянська О. А. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 508 с.
8. Марушева О. Г. Податкове право : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Харків : Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2014. 210 с.
9. Міняйленко К. О. Економічна сутність прямого і непрямого оподаткування в Україні / *Управління розвитком*. 2014. №5(168). С. 101-103.
10. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України : в 3-х т. / Кол. авторів ; за заг. ред. Азарова М. Я. Київ : Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2011. URL: <https://read2read.net/read-705068/?page=27#booktxt>.
11. Петричко М. М. Сучасний стан адміністрування податків і зборів в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2016. Вип. 16. Ч. 2. С. 133-135.
12. Податкова система : навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська та ін. ; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
13. Податкова система України : тренінг-курс : навч. посіб. / О. М. Тимченко, Ю. В. Сибірянська, С. М. Кокшарова та ін. ; за заг. ред. О. М. Тимченко ; передм. Т. І. Єфименко. К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. 656 с.
14. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
15. Смашнюк О. В. Аналіз надходження прямих та непрямих податків до бюджету

- України. *Інноваційний розвиток: освіта та наука XXI століття* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 19 червня 2018 року у м. Київ: зб. наук. праць «ΛΟΓΟΣ» / відп. за випуск Голденблат М.А. // ГО «Європейська наукова платформа». Обухів : Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2018. Т. 3. С. 16-22.
16. Хомутенко В. П., Луценко І. С., Хомутенко А. В. Адміністрування податків, зборів, платежів : навч. посіб. / За заг. ред. В.П. Хомутенко Одеса : «Атлант», 2015. 314 с.

Семінарське заняття 7

Тема 7. Правове регулювання окремих видів податків, зборів і платежів.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо правових аспектів регулювання прямих та непрямих загальнодержавних й місцевих податків, зборів і платежів з урахуванням сучасного законодавства та формування у здобувачів вищої освіти навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформулювати уявлення про правову природу прибуткових податків; визначити місце податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб у податковій системі України; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів прибуткових податків; з'ясувати істотні умови та особливості становлення правового регулювання екологічного податку та рентних платежів; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів природоресурсних податкових платежів, сформулювати уявлення про правову природу податку на додану вартість та акцизного податку; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів податку на додану вартість та акцизного податку; з'ясувати істотні умови та особливості правового регулювання місцевих податків і зборів; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів справляння місцевих податків і зборів.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення.
4. Підбиття підсумків заняття та видача здобувачам вищої освіти переліку екзаменаційних питань.

Теоретичні питання:

1. Правове регулювання податку на прибуток підприємств.
2. Правове регулювання податку на доходи фізичних осіб.

3. Правове регулювання природо-ресурсних платежів.
4. Правове регулювання непрямих податків: податку на додану вартість та акцизного податку.
5. Правове регулювання місцевих податків та зборів.

Визначення основних термінів: прибутковий податок, податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, податкова пільга, податкова знижка, природоресурсні платежі, екологічний податок, рентна плата, податок на додану вартість, акциз, акцизний податок, спрощена система оподаткування, єдиний податок, податок на майно, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, земельний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір.

Ситуаційні завдання:

1. Релігійна організація, що зареєстрована у порядку, передбаченому законом, здійснювала діяльність щодо надання платних культових послуг (хрещення, укладання церковного шлюбу, тощо), а також одержувала грошові кошти за договором оренди земельної ділянки, що належить їй на праві власності.

Чи є така організація платником податку на прибуток? Яким чином у даних ситуаціях буде здійснюватися оподаткування релігійної організації? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

2. Фізична особа – платник податку у щорічній декларації включив до складу податкової знижки витрати пов'язані із: лікуванням хребта (стаціонарне лікування та медичні засоби), витрати на отримання вищої освіти своєю жінкою, страхові внески та сплачені відсотки по іпотечному кредитуванню. Таким чином зменшив свій оподатковуваний дохід з 40000 грн. до 1500 грн. Податковий орган з цим не погодився та донарахував платнику податкове зобов'язання з податку на доходи з фізичних осіб та відповідну штрафну суму.

Розв'яжіть ситуацію. Чи правомірні дії контролюючого органу? Опишіть процедуру застосування податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб.

3. Громадянину Боровенку М.С. похилого віку у зв'язку із виходом на пенсію сплатили одноразову грошову виплату на підставі рішення трудового колективу за рахунок коштів підприємства. Громадянин Боровенко М.С., посилаючись на Закон України від 18 листопада 2004 року «Про соціальний захист дітей війни», вважає, що зазначена виплата має бути звільнена від оподаткування.

Визначте правильність суджень громадянина Боровенка М.С. Чи оподатковується дана одноразова грошова допомога згідно з Податковим кодексом України?

4. У заповіті спадкоємцем бабуся призначила онука. Спадкоємцю передається рухоме і нерухоме майно загальною вартістю – 220 тис. грн. Онук неповнолітній (7 років).

Яка особа та за якою ставкою має сплатити податок із доходів з вартості успадкованого майна? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

5. Спадкоємець не є громадянином України, постійно мешкає та працює за її

межами, отримав у спадщину від рідного батька – громадянина України квартиру.

Чи потрібно спадкоємцю сплачувати податки та які? Якщо після отримання свідоцтва про право на спадщину спадкоємцем буде продано квартиру, чи оподатковується отриманий дохід та яким чином? Чи може спадкоємець – нерезидент сплатити ПДФО після нотаріального оформлення спадщини? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

6. На засіданні міської ради було прийнято рішення про запровадження на території міста так званого «екологічного податку». Його повинні були сплачувати громадяни, що проживали в більш чистих з екологічної точки зору районах міста. Крім того, було запроваджено плату за проїзд центральними вулицями міста та до туристичних центрів. Дане рішення було опротестовано прокурором області, як таке, що суперечить законодавству. Проте протест прокурора не був задоволений радою із наступним обґрунтуванням: вказане рішення було прийнято з метою збільшення надходжень до місцевого бюджету, отримані кошти планувалося спрямувати до позабюджетного фонду стимулювання природоохоронних заходів. Крім того місто має статус курортного, тому має автономію у вирішенні фінансових питань.

Які види платежів у сфері охорони навколишнього природного середовища передбачені українським законодавством? Розкрийте порядок розподілу платежів. Чи підлягає протест прокурора задоволенню? Вирішить справу.

7. ПАТ «Ферросплав» звернулось до ДПІ ГУ ДПС у Харківській області із заявою про зменшення вдвічі розміру екологічного податку (до недавнього часу – ПАТ «Ферросплав» сплачував збір за скиди та викиди забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище та збір за розміщення відходів у навколишньому природному середовищі). В обґрунтування заяви ПАТ «Ферросплав» зазначило, що ним вживаються заходи щодо запровадження екологічно безпечних технологій, у зв'язку із чим обсяги скидів та викидів зменшено вдвічі, а мінімальні обсяги відходів взагалі дозволяють відмовитись від потреби у їх розміщенні.

Розглянувши заяву ПАТ «Ферросплав», начальник ДПІ ГУ ДПС у Харківській області видав розпорядження, яким в порядку експерименту зменшив ставку екологічного податку в 1,75 рази. Прокурор області опротестував розпорядження начальника ДПІ ГУ ДПС у Харківській області як незаконне.

Яким є порядок встановлення та зміни розміру екологічного податку? Проаналізувати законність розпорядження начальника ДПІ ГУ ДПС у Харківській області. Надайте правову оцінку протесту прокурора. Вирішить справу.

8. На розгляд Верховної Ради України одним із народних депутатів внесено проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» в частині упорядкування нормативного регламентування порядку обчислення та сплати зборів за забруднення навколишнього природного середовища і спеціальне використання природних ресурсів, а також визначення розміру заподіяної навколишньому природному середовищу шкоди». В пояснювальній записці до вказаного Законопроекту зазначалось, що вказані збори є обов'язковими платежами, а тому їх регулювання, з огляду на положення законодавства про систему оподаткування, може здійснюватись виключно на рівні закону. Водночас, всупереч вказаному, всі відповідні питання регламентовані на

підзаконному рівні, переважно – на рівні постанов Кабінету Міністрів України, що є незаконним. З огляду на це, пропонується закріпити на рівні Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» норму, якою б заборонялось врегульовувати питання відповідних зборів та розмірів шкоди на підзаконному рівні, а також одночасно уповноважити Кабінет Міністрів України в двомісячний строк кодифікувати всі підзаконні акти відповідного спрямування, об'єднавши їх у проекті Закону України «Про екологічні платежі». До участі в опрацюванні Законопроекту та надання висновків щодо нього профільним комітетом Верховної Ради України були залучені представники наукових установ.

Охарактеризувати стан чинного нормативного регулювання порядку обчислення та сплати зборів за забруднення навколишнього природного середовища і спеціальне використання природних ресурсів, а також визначення розміру заподіяної навколишньому природному середовищу шкоди. Надайте правову оцінку Законопроекту. Який висновок повинні надати представники наукових установ?

9. Одним з напрямів діяльності туристичної фірми «Здравниця» є продаж путівок на відпочинок дітей у різні заклади Закарпаття. Розрахунки за видані путівки здійснюються у різних формах.

Чи має право туристична фірма «Здравниця» користуватися пільгою при сплаті податку на додану вартість? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

10. Фірма «Веселий селянин» є виробником алкогольної продукції. Мережа установ даної фірми є реалізатором даної виробленої продукції. Зазначена продукція виробляється зі спирту етилового та денатурованого.

Який порядок сплати в даному випадку акцизного податку? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

11. Громадянин Чуйко Л.В. здійснює підприємницьку діяльність та оподатковує свій дохід за спрощеною системою оподаткування. Він має у постійному користуванні земельну ділянку. Окрім того у власності громадянина Чуйка Л.В. перебуває два садових будинки та один дачний будинок.

Які податки та у яких розмірах має сплачувати громадянин Чуйко Л.В.? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

12. Громадянка Глушко А.О. отримала у спадщину від бабусі земельну ділянку, на якій розташовано невеликий будинок.

Які податки повинна сплатити громадянка Глушко А.В.? Розкрийте правовий механізм таких податків.

13. Підприємство, основний вид діяльності якого – надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого майна, має у власності нерухомість (цех підготовки виробництва) у промисловій зоні міста та надає його в оренду промисловому підприємству, основний вид діяльності якого – установка та монтаж машин і устаткування для виробництва та ремонту гірничо-шахтного обладнання.

Чи є підприємство-орендодавець платником податку на нерухомість? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

14. Підприємство «Укртран» на околиці міста Львів має платну автостоянку для транзитних транспортних засобів.

Чи є підприємство «Укртранс» платником збору за паркування? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

15. Іваненко Д.Ю. та Харченко Л.В. прибули до курортної місцевості у службове відрядження, співробітник готелю під час реєстрації осіб, до вартості готельного номеру проживання включив суму туристичного збору у розмірі 30 грн. за особу. За виробничої потреби Іваненко Д.Ю. був вимушений залишити готель попереднього перебування та зареєструватись в іншому, але у межах однієї курортної місцевості, де з нього додатково адміністрацією готелю було стягнуто суму туристичного збору у розмірі 20 гривень.

Оцініть правомірність ситуації. Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

Список рекомендованої літератури

1. Водний кодекс України : Закон України від 06.06.1995 р. №213/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №24. Ст.189. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. №2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №3-4. Ст.27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#n1031>.
3. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №44-45, №46-47, №48. Ст.552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n1135>.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. №2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №21-22. Ст.135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n27>.
6. Про відходи : Закон України від 05.03.1998 р. №187/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №36-37. Ст.242. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр>.
7. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16.10.1992 р. №2707-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №50. Ст.678. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.
8. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №41. Ст.546. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
9. Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість : Наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-14#n20>.
10. Про затвердження Порядку переходу платників податку на прибуток підприємств до подання спрощеної податкової декларації з такого податку та форми спрощеної податкової декларації з податку на прибуток підприємств, який оподатковується за ставкою 0 відсотків відповідно до пункту 44 підрозділу 4

розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України : Постанова Кабінету міністрів України від 09.08.2017 р. № 592. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/592-2017-п#Text>.

11. Про затвердження форми Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації : Наказ Міністерства фінансів України від 16.06.2016 р. № 553. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0932-16>.
12. Про затвердження форми Звіту про використання платниками податку на прибуток підприємств вивільнених коштів : Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2011 р. № 1685. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-11#Text>.
13. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску : Наказ Міністерства фінансів України від 13.01.2015 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text>.
14. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 897. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>.
15. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за угодою про розподіл продукції : Наказ Міністерства фінансів України від 09.06.2021 р. № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1038-21#Text>.
16. Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи : Наказ Міністерства фінансів України від 02.10.2015 р. № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1298-15#Text>.
17. Про затвердження форми Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку : Наказ Міністерства фінансів України від 12.01.2021 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-21#Text>.
18. Куцик П. О., Полянська О. А. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 508 с.
19. Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Дмитрик О. О. Фінансове право : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400 с.
20. Податкова система : навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська та ін. ; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

3. ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Семінарське заняття 1

Тема 2. Правові засади здійснення фінансового контролю та відповідальності за порушення фінансового законодавства в Україні.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо сутності фінансового контролю та фінансово-правової відповідальності, їх ключових понять, категорій та структурних елементів з урахуванням чинного законодавства, формування у здобувачів вищої освіти вміння складати доповіді й виступати з ними та формування навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформувати уявлення про фінансовий контроль як складову державного управління та інструмент реалізації державної політики; з'ясувати види, форми та методи фінансового контролю; визначити правовий статус та повноваження органів державного фінансового контролю; висвітлити зміст та особливості юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства; з'ясувати склад та ознаки фінансового правопорушення; дослідити правову природу та особливості застосування фінансово-правових санкцій; окреслити правові засади застосування заходів правової відповідальності за порушення законодавства в

окремих фінансових сферах.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення.
4. Підбиття підсумків заняття та повідомлення завдання до наступного семінару.

Теоретичні питання:

1. Поняття, суть та призначення фінансового контролю.
2. Види, форми та методи фінансового контролю.
3. Система органів державного фінансового контролю.
4. Загальні положення юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства.
5. Поняття, ознаки та функції фінансово-правової відповідальності.

Визначення основних термінів: фінансова дисципліна, фінансовий контроль, попередній фінансовий контроль, поточний фінансовий контроль, наступний фінансовий контроль, ревізія, облік, перевірка, інспекція, обстеження, спостереження, інвентаризація, аналіз, нагляд, аудит, моніторинг, фінансово-економічна експертиза, загальнодержавний фінансовий контроль, муніципальний фінансовий контроль, внутрішньогосподарський фінансовий контроль, незалежний фінансовий контроль, громадський фінансовий контроль, аудиторська діяльність, відповідальність за порушення фінансового законодавства, фінансово-правова відповідальність, фінансове правопорушення, фінансово-правові санкції, процедура фінансово-правової відповідальності.

Ситуаційні завдання:

1. ПАТ «ПроСТОР» отримало з державного бюджету України кошти в якості інвестицій для розширення та модернізації виробництва, а також створення нових робочих місць. Однак ПАТ «ПроСТОР» частину цих коштів витратило на виплату заробітної плати своїм працівникам та сплату податків. Дізнавшись про це, Рахункова палата України провела на підприємстві перевірку та прийняла рішення про накладення санкцій на керівництво ПАТ «ПроСТОР».

Чи правомірні дії Рахункової палати України? Які господарюючі суб'єкти може перевіряти Рахункова палата України та які її повноваження щодо накладення санкцій в результаті виявлення правопорушення?

2. Під час проведення ревізії у ТОВ «Керамік» ревізором були вилучені у бухгалтера чорнові записи, що стосуються ведення бухгалтерського обліку даного підприємства. Вилучення було оформлено протоколом, копія якого була вручена під розписку директору ТОВ «Керамік».

Чи правомірні дії ревізора? Якими мають бути подальші дії керівництва ТОВ «Керамік»? Вирішіть справу, посилаючись на чинне законодавство.

3. У результаті планової перевірки у ФОП «Вольфат» податковою інспекцією було виявлено фінансове порушення щодо відсутності обліку об'єктів оподаткування. За ходом перевірки також було з'ясовано, що дане порушення спричинило за собою приховування доходу за період, що перевірявся, у розмірі 35 тис. гривень.

Якому виду відповідальності підлягає ФОП «Вольфат»? Яке стягнення може бути накладено на ФОП «Вольфат»? Який орган має право накласти таке стягнення?

4. Чугуївською державною податковою інспекцією ГУ ДПС у Харківській області було проведено перевірку фінансово-господарської діяльності ПАТ «БудВест» з питань своєчасності та повноти сплати податку на прибуток за минулий рік. В ході перевірки порушень податкового законодавства виявлено не було. Керівництвом податкової було призначено повторну перевірку для можливості виявлення порушень.

Чи правомірні дії податкової інспекції? Визначте порядок та підстави проведення повторної перевірки?

5. Територіальний орган Нацкомфінпослуг при проведенні документальної перевірки у страховій компанії «ЮНІК» виявив недостатню кількість коштів на рахунках компанії, необхідних для покриття страхових резервів. Перевірка проводилась протягом 60 днів. За результатами перевірки було складено акт. У зв'язку з цим зазначений орган припинив дію ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Чи правомірні дії територіального органу Нацкомфінпослуг? Чи може страхова компанія «ЮНІК» оскаржити рішення зазначеного органу? Якщо так, то в якому порядку?

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. : *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Лімська декларація керівних принципів контролю від 01.01.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/604_001#Text.
3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. Ст.572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Кодекс законів про працю в Україні : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. №50. Ст.375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 р. №8074-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. №51. Ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. №2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №25-26. Ст.131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#top>.

7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №9. Ст.50. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19?find=1&text=ініціатив#w1_2.
9. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №5-6. Ст.30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
10. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. №2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №30. Ст.239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
11. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.2018 р. №448/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №51. Ст.292. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text>.
12. Про державну службу України : Закон України від 10.12.2015 р. №889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №4. Ст.43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
13. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №28. Ст.205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр#Text>.
14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №2-3. Ст.11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>.
15. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №19. Ст.134. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19?find=1&text=ініціатив#w1_2.
16. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №29. Ст.238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
17. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. №2939-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. №13. Ст.110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.
18. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №35. Ст.237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр#Text>.
19. Про Рахункову палату України : Закон України від 02.07.2015 р. №576-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №36. Ст.360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.
20. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. №2664-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №1. Ст.1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.

21. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ Президента України від 23.11.2011 р. №1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>.
22. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання : Постанова Верховної Ради України від 29.08.2019 р. №19-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. №35. Ст.147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19-20#Text>.
23. Про Державну фіскальну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. №236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п#Text>.
24. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п#Text>.
25. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. №215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п#Text>.
26. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. №537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-п#Text>.
27. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. №375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п#Text>.
28. Про затвердження Положення про валютний нагляд : Постанова Правління Національного банку України від 03.01.2019 №13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>.
29. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України до заходів впливу : Постанова Правління Національного банку України від 17.08.2012 р. №346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12#Text>.
30. Про затвердження Положення про застосування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, заходів впливу за порушення законодавства про фінансові послуги, та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 20.11.2012 р. №2319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2112-12#Text>.
31. Волощук М. Г., Карабін Т. О., Менджул М. В. Фінансове право : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
32. Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України : навч. посіб. (у схемах, таблицях та коментарях). Львів : ЛьвДУВС, 2016. 308 с.
33. Комітети Верховної Ради України ІХ скликання : Офіційний портал Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis.
34. Костенко Ю. О. Фінансове право України : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 240 с.

35. Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Дмитрик О. О. Фінансове право : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400 с.
36. Лучковська С. І. Фінансове право: нач. посіб. / Київ : КНТ, 2010. 296 с.
37. Плотнікова М. В. Фінансове право : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
38. Роль В. Ф., Сергієнко В. В., Попова С. М. Фінансове право : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
39. Фінансове право : підручник / О. М. Бандурка та ін. ; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 392 с.

Семінарське заняття 2

Тема 7. Правове регулювання окремих видів податків, зборів і платежів.

Мета заняття: перевірка, поглиблення і закріплення теоретичних знань щодо правових аспектів регулювання прямих та непрямих загальнодержавних й місцевих податків, зборів і платежів з урахуванням сучасного законодавства та формування у здобувачів вищої освіти навичок аналітично-практичного мислення.

Задачі заняття: сформулювати уявлення про правову природу прибуткових податків; визначити місце податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб у податковій системі України; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів прибуткових податків; з'ясувати істотні умови та особливості становлення правового регулювання екологічного податку та рентних платежів; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів природоресурсних податкових платежів, сформулювати уявлення про правову природу податку на додану вартість та акцизного податку; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів податку на додану вартість та акцизного податку; з'ясувати істотні умови та особливості правового регулювання місцевих податків і зборів; охарактеризувати основні та додаткові елементи правових механізмів справляння місцевих податків і зборів.

План заняття:

1. Обговорення теоретичних питань, які були висвітлені на лекційному занятті та які були задані студентам на самостійну проробку.
2. Закріплення теоретичного матеріалу за допомогою визначення основних термінів із зазначеної теми.
3. Розгляд конкретних проблемних ситуацій, що можуть відбуватися у майбутній професійній діяльності, та пошук шляхів їх вирішення.
4. Підбиття підсумків заняття та видача здобувачам вищої освіти переліку екзаменаційних питань.

Теоретичні питання:

1. Правове регулювання податку на прибуток підприємств.
2. Правове регулювання податку на доходи фізичних осіб.
3. Правове регулювання природо-ресурсних платежів.
4. Правове регулювання непрямих податків: податку на додану вартість та акцизного податку.
5. Правове регулювання місцевих податків та зборів.

Визначення основних термінів: прибутковий податок, податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, податкова пільга, податкова знижка, природоресурсні платежі, екологічний податок, рентна плата, податок на додану вартість, акциз, акцизний податок, спрощена система оподаткування, єдиний податок, податок на майно, податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, земельний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір.

Ситуаційні завдання:

1. Релігійна організація, що зареєстрована у порядку, передбаченому законом, здійснювала діяльність щодо надання платних культових послуг (хрещення, укладання церковного шлюбу, тощо), а також одержувала грошові кошти за договором оренди земельної ділянки, що належить їй на праві власності.

Чи є така організація платником податку на прибуток? Яким чином у даних ситуаціях буде здійснюватися оподаткування релігійної організації? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

2. Спадкоємець не є громадянином України, постійно мешкає та працює за її межами, отримав у спадщину від рідного батька – громадянина України квартиру.

Чи потрібно спадкоємцю сплачувати податки та які? Якщо після отримання свідоцтва про право на спадщину спадкоємцем буде продано квартиру, чи оподатковується отриманий дохід та яким чином? Чи може спадкоємець – нерезидент сплатити ПДФО після нотаріального оформлення спадщини? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

3. На засіданні міської ради було прийнято рішення про запровадження на території міста так званого «екологічного податку». Його повинні були сплачувати громадяни, що проживали в більш чистих з екологічної точки зору районах міста. Крім того, було запроваджено плату за проїзд центральними вулицями міста та до туристичних центрів. Дане рішення було опротестовано прокурором області, як таке, що суперечить законодавству. Проте протест прокурора не був задоволений радою із наступним обґрунтуванням: вказане рішення було прийнято з метою збільшення надходжень до місцевого бюджету, отримані кошти планувалося спрямувати до позабюджетного фонду стимулювання природоохоронних заходів. Крім того місто має статус курортного, тому має автономію у вирішенні фінансових питань.

Які види платежів у сфері охорони навколишнього природного середовища передбачені українським законодавством? Розкрийте порядок розподілу платежів. Чи підлягає протест прокурора задоволенню? Вирішить справу.

4. Одним з напрямів діяльності туристичної фірми «Здравниця» є продаж

путівок на відпочинок дітей у різні заклади Закарпаття. Розрахунки за видані путівки здійснюються у різних формах.

Чи має право туристична фірма «Здравниця» користуватися пільгою при сплаті податку на додану вартість? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

5. Фірма «Веселий селянин» є виробником алкогольної продукції. Мережа установ даної фірми є реалізатором даної виробленої продукції. Зазначена продукція виробляється зі спирту етилового та денатурованого.

Який порядок сплати в даному випадку акцизного податку? Відповідь обґрунтуйте згідно норм чинного законодавства.

Список рекомендованої літератури

1. Водний кодекс України : Закон України від 06.06.1995 р. №213/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. №24. Ст.189. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. №2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №3-4. Ст.27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#n1031>.
3. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №44-45, №46-47, №48. Ст.552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n1135>.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №13-14, №15-16, №17. Ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. №2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №21-22. Ст.135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#n27>.
6. Про відходи : Закон України від 05.03.1998 р. №187/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. №36-37. Ст.242. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/187/98-вр>.
7. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16.10.1992 р. №2707-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №50. Ст.678. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.
8. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 р. №1264-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №41. Ст.546. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
9. Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість : Наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-14#n20>.
10. Про затвердження Порядку переходу платників податку на прибуток підприємств до подання спрощеної податкової декларації з такого податку та форми спрощеної податкової декларації з податку на прибуток підприємств, який оподатковується за ставкою 0 відсотків відповідно до пункту 44 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України : Постанова

- Кабінету міністрів України від 09.08.2017 р. № 592. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/592-2017-п#Text>.
11. Про затвердження форми Звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації : Наказ Міністерства фінансів України від 16.06.2016 р. № 553. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0932-16>.
 12. Про затвердження форми Звіту про використання платниками податку на прибуток підприємств вивільнених коштів : Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2011 р. № 1685. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1529-11#Text>.
 13. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску і Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску : Наказ Міністерства фінансів України від 13.01.2015 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-15#Text>.
 14. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 р. № 897. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#Text>.
 15. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств за угодою про розподіл продукції : Наказ Міністерства фінансів України від 09.06.2021 р. № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1038-21#Text>.
 16. Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи : Наказ Міністерства фінансів України від 02.10.2015 р. № 859. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1298-15#Text>.
 17. Про затвердження форми Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку : Наказ Міністерства фінансів України від 12.01.2021 р. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-21#Text>.
 18. Куцик П. О., Полянська О. А. Облік і звітність в оподаткуванні : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 508 с.
 19. Кучерявенко М. П., Білінський Д. О., Дмитрик О. О. Фінансове право : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400 с.
 20. Податкова система : навчальний посібник / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська та ін. ; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА СЕМІНАРІ

Розподіл балів за навчальну діяльність під час семінарських занять для денної та заочної форм навчання представлений в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл балів за навчальну діяльність під час аудиторних занять

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ									
Поточний контроль							Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇			
до 10	до 10	до 10	до 10	до 10	до 10	до 10			
							до 30	до 100	
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ									
Поточний контроль					Підсумковий контроль (екзамен)			Сума	
T ₂		T ₇		Контрольна робота					
до 10		до 10		до 30					
					до 50			до 100	

T₁... T₇ – теми семінарських занять

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, що завершується екзаменом, становить:

- за поточну успішність для денної форми навчання – до 70 балів, для заочної форми навчання – до 50 балів;

- на екзамені для денної форми навчання – до 30 балів, для заочної форми навчання – до 50 балів.

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується спеціальна таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами. Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у відсотках оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS представлена у табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою екзамен
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, суть та ключові категорії фінансового права.
2. Предмет фінансового права та методи фінансово-правового регулювання.
3. Система та структурні елементи фінансового права.
4. Нормативно-правові засади регулювання фінансової діяльності в Україні.
5. Поняття, підстави виникнення та види фінансових правовідносин.
6. Правова характеристика фінансової системи держави та її структура.
7. Органи управління державними фінансами та їх правовий статус.
8. Правова форма здійснення фінансової діяльності державою.
9. Правова форма здійснення фінансової діяльності органами місцевого самоврядування.
10. Види фінансово-правових інститутів та їх загальна характеристика.
11. Поняття, особливості та класифікація фінансово-правових норм.
12. Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин.

13. Правові засади міжнародних фінансових відносин.
14. Юридична природа та система норм фінансового міжнародного права.
15. Поняття, суть та призначення фінансового контролю.
16. Види, форми та методи фінансового контролю.
17. Система органів державного фінансового контролю.
18. Загальні положення юридичної відповідальності за порушення фінансового законодавства.
19. Поняття, ознаки та функції фінансово-правової відповідальності.
20. Правовий статус та повноваження органів державного фінансового контролю загальної компетенції.
21. Правовий статус та повноваження органів державного фінансового контролю спеціальної компетенції.
22. Поняття та правове регулювання аудиторської діяльності в Україні.
23. Поняття, склад та ознаки фінансового правопорушення.
24. Поняття та особливості застосування фінансово-правових санкцій.
25. Правові засади застосування заходів правової відповідальності за порушення законодавства в окремих фінансових сферах.
26. Бюджетне право як центральний інститут фінансового права.
27. Фіскальна політика та податкове право як інституційна складова фінансового права.
28. Публічно-правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування в системі фінансового права.
29. Емісійне право та правові засади грошового обігу як інституційна складова фінансового права.
30. Страхування як інститут фінансового права.
31. Зміст та особливості інституту податкового права.
32. Поняття, предмет, метод та основні принципи податкового права.
33. Податкові правовідносини.
34. Податково-правові норми та їх структура.
35. Система та джерела податкового права.
36. Зміст та особливості інституту митного права.
37. Поняття, предмет, метод та основні принципи митного права.
38. Митні правовідносини.
39. Поняття та структура митно-правової норми.
40. Система та джерела митного права.
41. Поняття та система податкових органів України.
42. Державна фіскальна служба як суб'єкт державного управління.
43. Структура Державної фіскальної служби України.
44. Правовий статус органів Державної фіскальної служби України.
45. Поняття податку як правової категорії.
46. Підстави класифікації податкових платежів і зборів.
47. Співвідношення податку, збору та мита з юридичної точки зору.
48. Правовий механізм податку та його елементи.
49. Правовий статус платників податку.

50. Принципи побудови податкової системи України.
51. Поняття податкового адміністрування як правової категорії.
52. Основні складові та принципи побудови системи податкового адміністрування.
53. Поняття податкового контролю як складової системи податкового адміністрування.
54. Організаційно-правові засади побудови обліку платників податків.
55. Призначення, склад та строки подання податкової звітності.
56. Податкові перевірки в системі податкового контролю.
57. Поняття, склад та елементи податкового правопорушення.
58. Види юридичної відповідальності платників податку за порушення норм податкового законодавства.
59. Правова природа прибуткових податків.
60. Правовий механізм справляння податку на прибуток підприємств.
61. Правовий механізм справляння податку на доходи фізичних осіб.
62. Відповідальні особи за виконання податкового зобов'язання та умови забезпечення такого виконання.
63. Правова природа природоресурсних платежів та їх види.
64. Правова природа та сутність екологічного податку.
65. Правовий механізм справляння екологічного податку.
66. Правова природа та сутність рентних платежів.
67. Правовий механізм справляння рентних платежів.
68. Правова природа податку на додану вартість та його характерні ознаки.
69. Правовий механізм справляння податку на додану вартість.
70. Порядок реєстрації платників податку на додану вартість.
71. Правова природа та сутність акцизного податку.
72. Правовий механізм справляння акцизного податку.
73. Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування та справляння єдиного податку.
74. Правове регулювання спрощеної системи оподаткування: платник, об'єкт, ставка, обчислення та сплата.
75. Правовий механізм справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
76. Правовий механізм справляння транспортного податку.
77. Правовий механізм справляння податку на землю.
78. Правовий механізм справляння збору за місця для паркування транспортних засобів.
79. Правовий механізм справляння туристичного збору.
80. Митні платежі як основа системи митного оподаткування.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять з дисципліни

«ФІНАНСОВЕ ТА ПОДАТКОВЕ ПРАВО»

(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної
(дистанційної) форм навчання спеціальності 081 «Право»)

(Електронне видання)

Укладачі:
ШАПОВАЛОВА Ольга Вікторівна
МАРТИНОВА Лілія Володимирівна
ТЕРЕЩЕНКО Сергій Володимирович
УДОВЕНКО Артем Сергійович

Оригінал-макет

О.І. Воронько

Підписано до друку _____
Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Папір типограф. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Облік. видавн. арк. _____.
Тираж ____ екз. Вид. № _____. Замовл. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: м. Сєвєродонецьк, просп. Центральний, 59а.

Телефон: +38 (050) 218 04 78, факс (06452) 4 03 42

E-mail: vidavnictvosnu.ua@gmail.com.